

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	27 Ionawr 2026
Pwnc:	Cartrefi'r Awdurdod Lleol i Bobl Hŷn - Pennu'r Ffi Safonol 2026/27
Aelod Portffolio:	Y Cynghorydd Neville Evans
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Arwel Wyn Owen, Pennaeth Gwasanaethau Oedolion
Awdur yr Adroddiad:	Carwyn Edwards, Rheolwr Cyllid
Ffôn:	01248 752699
E-bost:	CarwynEdwards@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Pob Aelod

A - Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

Mae angen i'r Awdurdod Lleol bennu lefel ei Ffi Safonol ar gyfer cartrefi gofal yr awdurdod lleol ar gyfer y flwyddyn Ebrill 2026 - Mawrth 2027.

Yn 2025/26, cyfunwyd costau holl gartrefi preswyl y Cyngor (Brwynog, Haulfre a Phlas Mona) er mwyn cyfrifo'r ffi safonol gyfartalog ar gyfer gofal preswyl safonol, tra bod costau darpariaeth preswyl y Cyngor ar gyfer Dementia (Garreglwyd a Phlas Crigyll) wedi cael eu cyfuno er mwyn cyfrifo ffi safonol gyfartalog ar gyfer gofal preswyl Dementia.

Yn 2025/26, cyfrifwyd Ffi Safonol o £983.86 yr wythnos ar gyfer gofal Preswyl ac, yn 2025/26 hefyd, cyfrifwyd Ffi Safonol o £1,171.52 yr wythnos ar gyfer gofal Preswyl Dementia. Fodd bynnag, gan mai 2025/26 oedd y flwyddyn gyntaf i ni osod ffi ar gyfer cartrefi preswyl Dementia, barnwyd bod y gwahaniaeth rhwng y ffi safonol ar gyfer cartrefi preswyl yn 2024/25, a'r ffi safonol ar gyfer cartrefi preswyl Dementia yn 2025/26, yn ormod o gynnydd i'w weithredu yn y flwyddyn gyntaf, felly, penderfynwyd codi'r ffi'n raddol dros gyfnod o 3 blynedd. Y ffi safonol ar gyfer Gofal Preswyl Dementia sefydlwyd ar gyfer 2025/26 oedd £1,046.41.

Ffioedd Cartrefi Gofal Preswyl

Mae'r tabl canlynol yn amcangyfrif cost fesul wythnos breswyl ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2027, yn seiliedig ar ragolygon o lefelau defnydd a chostau rhedeg yn 2025/26 ynghyd â chynnydd ar gyfer chwyddiant:-

Nifer y Gwelyau Preswyl sydd ar gael	77
Amcangyfrif o'r Cyfraddau Defnydd	92.00%
Amcangyfrif o Nifer yr Wythnosau Preswyl	3,693.80

	Ffi Safonol 2025/26	Amcangyfrif o Gostau Rhedeg 2026/27	Ffi Safonol 2026/27
	£	£	£
Amcangyfrif o Gostau Rhedeg ar gyfer 2026/27, yn seiliedig ar gostau rhedeg a ragwelir 2025/26 + chwyddiant	879.49	3,333,121	902.35
Ychwanegu - Dibrisiant	60.88	290,117	78.54
- Gwasanaethau Cymorth Cefnogaeth	43.49	168,556	45.63
CYFANSWM	983.86	3,791,794	1,026.52
Cynnydd o gymharu â'r ffi safonol yn 2025/26	42.66		4.34%

Yn seiliedig ar y tabl uchod, yr amcangyfrif o'r gost fesul wythnos breswyllo am y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2027 yw £1,026.52.

Mae'r gost a amcangyfrifir fesul wythnos breswyllo ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2027 yn uwch o gymharu â'r gost a amcangyfrifwyd ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2026. Cynnydd mewn chwyddiant a newid mewn cyfraddau defnydd sydd i gyfrif am hyn.

Ffioedd Cartrefi Gofal Preswyl Dementia

Mae'r tabl canlynol yn cyfrifo amcangyfrif o'r gost fesul wythnos breswyllo ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2027, yn seiliedig ar ragolygon o lefelau defnydd a ragwelir a chostau rhedeg yn 2025/26 ynghyd â chynnydd ar gyfer chwyddiant:-

Nifer y Gwelyau Dementia sydd ar gael	53
Amcangyfrif o'r Cyfraddau Defnydd	92.00%
Amcangyfrif o Nifer yr Wythnosau Preswyllo	2,542.49

	Ffi Safonol 2025/26	Amcangyfrif o Gostau Rhedeg 2026/27	Ffi Safonol 2026/27
	£	£	£
Amcangyfrif o Gostau Rhedeg ar gyfer 2026/27, yn seiliedig ar gostau rhedeg 2025/26 + chwyddiant	1,054.96	2,760,759	1,085.85
Ychwanegu - Dibrisiant	71.33	211,475	83.17
- Gwasanaethau Cefnogaeth	45.23	112,371	44.20
CYFANSWM	1,171.52	3,084,605	1,213.22
Cynnydd o'i gymharu â'r ffi safonol yn 2025/26, yn seiliedig ar gost lawn y gofal	41.70		3.56%

Yn seiliedig ar y tabl uchod, yr amcangyfrif o'r gost fesul wythnos breswylio am y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2027 yw £1,213.22. Mae hyn yn gynydd o £41.70 yr wythnos o gymharu â'r gyfradd breswyl o £1,171.52 ar gyfer 2025/26.

Fel y nodwyd uchod, yn 2025/26 cytunwyd bod y cynnydd o ganlyniad i godi am gost wirioneddol gofal Preswyl Dementia yn cael ei gyflwyno'n raddol, dros gyfnod o 3 blynedd. Felly, yn unol â'r penderfyniad hwn, rydym yn bwriadu cynyddu'r ffi Dementia i £1,150.99 yn 2026/27, gyda chynnydd pellach yn 2027/28 fel bod y ffi yn cyfateb i gost wirioneddol y gofal erbyn 1 Ebrill 2027.

	Ffi Safonol 2025/26	Ffi Safonol 2026/27	% Cynnydd
	£	£	
Ffi Safonol Dementia (Cost Lawn)	1,171.52	1,213.22	3.56
Ffi Safonol Gofal Preswyl (Cost Lawn)	983.86	1,026.52	4.34
Y gwahaniaeth rhwng y Ffi Safonol Dementia a'r Ffi Safonol Gofal Preswyl	187.66	186.70	
2/3 o'r gwahaniaeth rhwng y Ffi Safonol Dementia a'r Ffi Safonol Gofal Preswyl 2026/27	62.55	124.47	
Cyfradd Dementia Arfaethedig ar gyfer 2026/27	1,046.41	1,150.99	9.99

Argymhelliad

A1 - Argymhellir codi am gost lawn y gwasanaeth, sef **£1,026.52** yr wythnos, yn 2026/27 ar gyfer Gofal Preswyl.

A2 – Penderfynwyd yn 2025/26 byddai cost lawn y gwasanaeth yn cael ei gyflwyno dros gyfnod o 3 blynedd, felly argymhellir fod cost lawn y gwasanaeth yn cael ei ostwng i **£1,150.99** yr wythnos yn 2026/27 ar gyfer Gofal Preswyl Dementia.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?	
Wrth osod y ffi safonol dilynir dull a bennir lle na chaniateir ystyried opsiynau. Mae'n bosibl i'r Pwyllgor Gwaith bennu ffi sy'n wahanol i'r Ffi Safonol. Mae codi llai na'r ffi safonol yn golygu y byddai'r Cyngor yn sybsideiddio cost gofal cleientiaid y nodwyd bod ganddynt y modd ariannol i dalu am gost lawn eu gofal. O ganlyniad, mae'r opsiwn wedi'i ddiystyru.	
C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?	
Yn unol ag Adran 22 Deddf Cymorth Gwladol 1948, mae'n rhaid i Awdurdodau Lleol bennu'r Ffi Safonol ar gyfer eu cartrefi.	
CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?	
Mae'r penderfyniad hwn yn gyson â Pholisi Cenedlaethol, fel yr amlinellir yn adran C uchod.	
D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?	
Ydi	
DD – Asesu'r effaith bosib (os yw'n berthnasol):	
1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion hirdymor fel Ynys? Bydd pennu'r ffi ond yn effeithio ar nifer fach o gleientiaid sy'n talu am gost lawn eu gofal. Ni fydd y penderfyniad hwn yn cael fawr o effaith ar anghenion hirdymor yr Ynys.
2	A ragwelir y bydd y penderfyniad hwn yn atal costau/dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol? Os felly, sut? Mae'r penderfyniad yn dileu'r cymhorthdal y mae'r Cyngor yn ei ddarparu i'r cleientiaid hynny y nodwyd bod ganddynt y modd i dalu cost lawn eu gofal.
3	A fuom yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, nodwch gyda phwy Ddim yn berthnasol
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth gynllunio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rhai hynny y mae'r penderfyniad yn effeithio'n uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut. Ddim yn berthnasol
5	Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Ddim yn berthnasol
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad ei gael ar unrhyw un sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol. Byddai'r penderfyniad yn effeithio ar y cleientiaid sydd wedi cael eu hasesu fel rhai sydd â'r modd i dalu cost lawn eu gofal. Nid yw'r grŵp hwn yn un sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.
7	Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. Dim effaith ar y Gymraeg.
E - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori? Beth oedd eu sylwadau?	
1	Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (TA) (gorfodol)
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)

4	Adnoddau Dynol (AD)	Ddim yn berthnasol
5	Eiddo	Ddim yn berthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	Ddim yn berthnasol
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	Ddim yn berthnasol
9	Unrhyw gyrff allanol / eraill	Ddim yn berthnasol
F - Atodiadau:		
Dim		
FF - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):		
Dim		